

۲ شوال ۱۳۳۰

جمعه ایرته-سی

۱ ایلول ۱۳۲۸

نومرو ۶ — ۲۴

نسخه-سی ۲۰ پاره-در

امور اداره و تحریبه و اعلانات و سائره ایچون مدیر
مسئوله مراجعت ایدملیدر .

آبونہ-سی بر سنه-ک اعتبارله ممالک عثمانیه ایچون
۱۵ و ممالک اجنیه ایچون ۲۰ فروشدر .

هرقائ امنک مقالات متصوفانه-رینه جریده
دوفیه-ک حیفه-لری آچیتدر .

شمذیلک اون بش کونده بر نشر اولنور

بجل اداره باب عالی جوارنده ابوالسمود جاده-سنده
نجم استقبال مطبعه-سی

تصوفی ، دینی ، سیاسی ، اخلاقی ، ادبی تورک جریده اسلامیه سیدر

کیمسه محرمات شرعیہ دن اجتنابی اولدینی حالده دعوی محبتده بولور ایسه اول کیمسه کذابدر دیدار وکذلک ماملکنی اتفاق ایتمکسزین جنات عالیاته دخول ادعاسنده بولنق دخی صفت کذبندن در دیو روایت اولندی . جناب رابعه عدویه رضی الله تعالی عنها حضرتلری بر قعیده ولایتناهیلرنده ای سالک سن هم الله محبت اظهار ایدرسک یعنی اللهی سورم دیرسک وهم الله عاصی اولورسک حیاته قسم ایدرمکه میزان عقلده سنک بر حر . کاتک یعنی جناب حقه هم سومت هم عاصی اولمقلک تعجب اولور حالندنر . اگر سنک جناب حقه اولان محبتک محبت صادقه ، محبت حقیقه اولیدی البتده اطاعت ایدردک چونکه ، هر محب محبوبه منقاد و مطیعدر دیمک اولور بیورمشارددر . وبعض ارکان جلیله متصوفه بیوربیورلرکه محبتک علامات ظاهره سی محبوبک رضاسنی تحصیل و محبتک حقیقیسی ، باطنیسی ایسه ماسوایه اولان علائقلری منقطع اولدینی حالده قابنی محبوبه اعطا ایتمکدر .

مابعدی وار شیخ خیرالله تاج الدین

نکات ابرار

تراجم

— ۱۴ —

عبدالرحمن جامی

مولانا عبدالرحمن جامی حضرتلری علوم متنوعه ده کی بدطولاسی ایله متناسب وبلکه فائق بر صورتده علوم ادبییه ده دخی حائز نصاب کالات برنخبرر بینظیر ایدی . لقبی (عمادالدین) ایکن بالآخره (نورالدین) لقبیله شهرتکیر آفاق اولمش ایدی . تاریخ ولادتارنده اختلاف اولوب (۸۱۷) یاخود (۸۱۸) سنه سننده مهدآرای شهود اولدینی مرویدر . نسب شریفیلری امام محمد بن حسن بن عبدالله بن طهوس بن هرمز شیبانییه واسلدر . پدر جالات کسترلری زهد و تقوی ایله موصوف اولوب حیاتی مشاغل قضا و فتوی ایله اصرار ایلمشیدی . نسب طاهر وحسب باهر ایله بین الانام مقبول و معتبر اولوب اجدادی دشت اسفهنده ایکن جدبزرگوارى محمد دشتی خراسانه نقل بیوره رقی اوراده تأهل ایش و (خرجردجام) نام قصیده به نوطن ایتمش ایدی . مولانای مشارالیه بوراده قدمن عالم وجود اولدقلندن اشعار رنگینده (جامی) مختصنی تخاص ایتمشدرکه کیفیت شونظم دلپذیرده تصریح قلنمشدر .

مولدم جام رشحه قلم جرعه جام شیخ الاسلامیست
لاجرم در جریده اشعار بدو معنی تخاصم جامیست
جامی حضرتلرینک دها صفر سننده شعله فرط ذکا ناصیه
انورلرنده لامع اولوب آثار وقور عقل ودها وفهم کامل هر

حالنده نمایان ایدی . او عصرک کلینندن مولانا فخرالدین لورستانی جامی حضرتلرینی اوج درت یاشنده اوکنه آلوب بره فیه صفحه هواده بازار کی اسماعی مشهوره رسم ایدوب تعلیم ایلر ایدی [۱] جامی ایسه استاد مشار الهک برمله نقش ابتدکی شی درحال تأمل وهراسمی رسمیه تعیین ایلر ایدی . زمان صباوتنده بوکی اعجازه قریب اطوار غریبه سی فرط ذکا سنه بر دلیل باهر ایدی . سنی زرقی ابتدکجه علوم ظاهره ده استکمال کالات ایدرک فنون متنوعه ده اغلب امثال اولمش ایدی . عهد شباننده جام قلمه سننده علو معارج و سمو مدارج ایله کندیسنندن مرتبه سی عالی کیمسه اولیوب تعلیمه مقتدر استاد بولمیدینندن جانب عرافه تبحر و عزیمت ایلدی واولوقت دنیانک ایشوک واک مهم دارالتحصیل اولان نظامیه مدرسه سننده ساکن اولوب کیچه وکوندز تکمیل کالات انسانییه و تحصيل ملکات نفسانییه ایلر ایدی . بن ائشاده شعر وانشادن دخی بهره ورفیوضات اولق ایچون اقدامده بولنهرق امثالنه احراز توفیق ایتمش ایدی طبع موشکافی ابکار افکاره الفاظ دقیقه ایله منسوج برطرز اعجاز بخش ایدرک ساحه بلاغتده اقرانی راجل راقشیدی . کشیده سلك لال ایلدکاری منظومه و غزللری بغایت مقبول و معتبر اولوب او وقتدن زمانزه قدر السنه ادبا و فصحاءه متداولدر .

لسان غیب اطلاقنه سزا اولان اشعار متصوفانه ایله کویا اولدقلری صروده تصوفه میل ایدوب بدرقه محبت الهیه دلالتیه طریقت علیه نقشبندییه انداب ایلدی .
او عصرده اصحاب ارشادک اقدمی اولان غوث ارباب طریقت و عده اصحاب .

اصحاب حقیقت مولانا سمدالدین کشفی [۲] حضرتلرندن اخذ فیض و انابت ایلشدر . مراسم ولوازم صوفیه مشارالیه دن تلم ایدوب اداب ساوکی اتمام ایلدکن صکره خواجه عبیدالله احرار نقشبندی حضرتلرینه قرین اولوب تکمیل مراتب ایلیرک غایه غایت کالات انسانییه ارتقا ایلدی .

جامی حضرتلری تصانیف بدیع سننده پیر مشارالیه کمال محبت کوستردرک اوصاف حمیده سنی تذکار ایلشدر .

جامی حضرتلرینک فضائل و کالاتی شهرتکیر عالم اولدینندن

[۱] بواسطه المانرک صبیانک تعلیم و تدریسی اصولنده اخیرآ کشف ایتدکاری ادعا واپی زماندن بری تعقیب ایله نتایج مفیده الله ایتدکاری اصولدرکه المانجه (کبتدر غارتن) چوچق بنجه سی دیمکدر جناب جامی نیک شوفر سنه مقدم زمان صباوتنده خواجه سنندن شوصورتله اوقودینی و بناء علیه اصول مذکورک اوزمانلر مؤسس بولندینی و بالآخره آلمانرکتب شرقیه دن استنباط ایله کشف ایتدکاری ادعاسنده بولدقلری غیرقابل اعتراض بر صورتده تظاهر ایتمکده در .

(۲) سمدالدین کشفی حضرتلری طریقت علیه نقشبندییه مولانا نظام الدین خاموشی حضرتلرندن ، آنلرده علاء الدین عطار حضرتلرندن ، آنلرده پیر طریقت محمد بهاء الدین شاه نقشبند حضرتلرندن اخذ و تلقی بیورمشلدر .

جنتمکان فاتح سلطان محمدخان حضرتلری علامه ایله ملاقاتی ارزو یوردیئر جناب جامی نك فضل و ادب نصل اورته لئه یاییلمش ایسه حضرت فاتحك دخی او ائشاده، ولوله عرفان ونجوتی علمکیر اولدیغندن ملاده بویه بر حکمدار عظیم الاقدار ایله کوریشمکی جدآرزو ایتش و حتی شونامه منظومی حضور فاتحه ارسال ایشدر:

طاب ربك ای نسیم دھال	فم و سر نحو كمة الآمال
نفس ازبوی یار مشكین كن	راه اخلاص رهتی آیین كن
از خراسان به بندیار نیاز	راه برادر ملك روم انداز
چون سیدی ز راه پیرس	بارگاه جلال و جاه پیرس
چهره برخاکراه دریان سای	باجازت زمین بیوس درآی
پیش شاه مجاهد غازی	بکشال بشكسته پر دازی
كای ترا ذروة علامه مند	ملك چرات توابا عن جد
اصل نونا بآدم ارشمرند	همه مسند نشین و تاجورند
خواست زبشان جهان فخرنخت	لیکن امروز فخر جله تست
كم کسی بر سریر جاه و جلال	چون نوکرد واكتساب فضل و کمال
مشكل حكمت از كلام تو حل	منطق تویان هر بجل
راه مشائیان ز تو واضح	نور اشراقیان ز تو لایح
طبع پاك ترا كه وفاداست	فهم حكمت طبیعی افتادست
بردك حكمت الهی تاخت	كه رخ از ظلمت ملاهی تافت
فكر تو زد سوی ریاضی رای	شد ریاضی ریاض خلد آرای
هست پشت شریعت نبوی	نبوی از مساعی تو فوی
معقل كفر و معبد اصنام	شد از جهد تو قبة الاسلام
حسن تدبیر تو بحرب و قتال	كرده قلع قلاع كفر و ضلال
مقبلی بر سر اسراف و شقاق	معرضی از ذمائم اخلاق
جمع در ذات تو برغم حسود	حكمت و عفت و شجاعت وجود
تا بود دوره فلك ممكن	تا بود نقطه زمین ساكن
روشن آن بوفی رای تو باد	شرف این بخاك پای تو باد
ای مغیر نسیم نافه كشا	چو پیردازی از دعا و ثنا
ورق چند نظمهای ضرب	لابق فهم هوشمند ادیب
بانو همراه می گتم زنهار	زان غریبان به بزم شبه یاد آر
مرضه كنی در حریم مجلس او	این محقر هدیه و بگو
ارسل الببل من حلوس و داد	لسلیان نصف رجل جراد
فائلا ذاك منی جهدی	والهدایا بقدر من بهدی
ثم اوجز تحتافة الارار	و اختم بالسلام والاكرام

§

جامی حضرتلری شومكتوبك تسبیاری متعاقب فاتحه ملاقات اتمك امنیه سیله بوله جیقوب قونییه موصلتند حضرت فاتحك ارنحال دار النعم ایلدیكنی استخبار اتمكله كریه ناك ماتم اولدیغی حالده اورادن وطنه عودت ایتش و بعد المواصله بینه سنه لره جه كافی السابق تدریسات و تألیفات ایله مشغول اولمشدر .

مولانا جامی حضرتلری فاتحه شبایندن خاتمه حیاتیه قدر انشاد شعردن خالی قالمیوب اقسام نظم ایله کنیخانه جهانی پیراسته قیلمشدر. غزللری (فاتحه الشباب) (واسطه العقد) (خاتمه الحیات) نامیه اوج دیوان بلاغت بیان تشکیلی ابدیور . منشور اوله رق تألیف بیوردقلری شواهد النبوة نام اثر معتبرك شهادتیه دخی نثرده کی اقتدار فوق العاده لری نمایان اولور . حاصلی علم ظاهر و باطنده

رهین محض فیض و کشف الهی اولوب علوم و فنونك جمله سنده ید بیضا اظهار ایلدی .

هجرت جلیله نبویه نك (۸۹۸) سنه سی محرمك اون بدیغی جمعه کونی ایکنیدین مـ کـره هـراندـه روح رفته و جاری عارج معارج قدسی اولمشدر . حین ارنحالارنده سن شریفلری (۸۱) ایدی . پیرپیشوای مولانا سعدالدین کشفی قدس سرده حضرتلریك مزاری قرینده دفین خاك عطرناك اولمشدر .

نسخه نفیسه وجودیك کتابخانه جهانن غیبت ابدیه سندن طولابی متأثر اولان مرثیه کویان اوداسی بك چوق تاریخلر سوبله مشدرکه بونلردن بری شودر :

سلطان ملك دانش جامیكه یافت درخلد
از یاده وصالش ارواح قدس کامی
تاریخ فوت اورا ار عقل خواستم گفت
آه از فراق جامی آه از فراق جامی

۸۹۸

شو آیت جایله دخی تاریخ ارنحال حزن اشنایدر:
(ومن دخله كان آمنا)

۸۹۸

دیگر تاریخ

سال و ماه و قات روزش بود هژ دهم روز ماه عاشورا
۸۸۹

§

جامی حضرتلریك افكار حكمت نشاربینه بر نمونه اولمق اوزره بعض اشعاری بروجه زیر درج ویزیر قنلور :

غزل

ای سرو راستین کاه کج نهاده وی تازه کل که برده ز طارش کشاده
از جنس اب و خاک نه از چه کوهری وز نوع انس و جن نه و از که زاده
ناز کتری ز برک سین وز نه گفتنی بر شکل سرو ریخته از سیم سـاده
وصف ترا چنانکه تویی چون کتم خیال کز هر چه در خیال من آید زباده
رفت آن سوار صبر خرد در رکاب او ای اشك خون گرفته تو چون اسـاده
بر خواستم که دست زبم در عنان کف زبسان چراغان دل از دست داده
خود را میان راه فکندم بمشوه گفت جای بر وجه در پی ما سر نهاده
قطعه

خوشت قدر شناسی که چون خمیده سپهر سهام حادثه کرد عاقبت قوسی
گذشت شوکت محمود و در زمانه نماند جز این فسانه که نشاخت قدر فردوسی
رباعی

پیتاب شد از تب ورق ندریت بی آب زشـبـخـال شـیریت
توخفه بسان چشم و من چون ابرو یافـده خـبـده بر سر بالبت
لیلا و مجنوندن

ای ساق جان فداك روحی پرکن قدحی از می صبحی
زان می که بر اهل دل مباحث روشن کن خمره صباحـت
تا حفر صـحـدم نشـیم در پر تو او بهم نشـیم
رایم بمجلس حریفان نظمی ز طرائف ظریفان
آنها که بهم رفیق بودیم بر یکدیگر شفیق بودیم
در غیب و در رفیق هم پشت بی هم بنك نبرده انكشت
مارا بکنداشـتند و رفتـند زین باك نداشتـند و رفتـند
دادیم جد از زاع ایشان چون لاله بسینه داغ ایشان
§

حضرت حاجی قدس سره العالمینک باشایچه مؤلفات برکزیده و محاضرات قدرت ادبییه سی شونارد در :

تفسیر آیت قایم قاری قاریون ، شواهد النبوة ، نفعات الانس ، رساله طریق صوفیان ، اشعة الایمان ، شرح فصوص الحکم ، اوامع ، شرح بعض آیات ثابته فارسیه ، شرح رباعیات ، لوانح ، شرح بیت چند مثنوی ، شرح بیت خسرو دهلوی ، شرح حدیث ابی ذر عقیلی ، سخنان خواجه یارسا ، ترجمه اربعین حدیث ، مناسبات خواجه عیسیا امرار ، مناقب حضرت مولوی ، رساله فی الوجود ، رساله تحقیق مذهب صوفیه و متکلمین و حکماء ، رساله مؤید جواب هندوستان ، رساله لاله لاله ، مناسک حج .

(هفت اورنگ) نامی دلالت ایتمکه اولدینی اوزره بدی کتبی مشتمل بر اثر عالی اولوب برنجیسی ، سلسله الذهب ، ایکنجیسی «سلامان ، اویسال ، اوجنجیسی ، تحفه الاحرار دردیجیسی ، سیحیه ، الارار ، بشنجیسی ، یوسف وزلیخا ، التنجیسی ، لیلای مجنون ، بدنجیسی ، خردنامه اسکندر ، ر .

دیوان اول ، دیوان ثانی ، دیوان ثالث ، بهارستان ، رساله کبیر در ممع ، رساله صغیر در ممع ، رساله اصغر در ممع ، رساله عروض ، رساله قافیه ، رساله موسیقی ، رساله منشآت ، فوائد الغیاثیه فی شرح الکافی ، شرح بعض ارمفتاح النیب .

خواجه زاده

احمد حلیمی

معارف

مکتبای مزده علوم دینییه تدریسی

۳

چوقدنبیری بو بایده بر قاج سطر یازی یازوب پک آچی و مدعش بر حقیقی انتفاع مملکت نامنه میدان قویق ، انکشاف حقیقه ، تنویر افکاره خادم اولمق و ارباب انصافک نظر دقتناری جلب ایدمک چارملر نوری اولتمنی التماس ایلك ارزو ایدیور ایدم . بوسوزل صاف و وجدانک منقشه ، صمیمی برقابک مجاهد سندن عبارتدر . سلسله مقالاتی بر قاج دفعه لر ده معارفه حصر ایدمک ، چونکه بشامق و اباروله مک ایستین بر مملکت معارفنده پک چوق نقصانر کوریورم . صره سی کادکجه پی در پی نشرینه دوام ایدمک چونکه هر عثمانلیک ملاحظه و تمیز فکریسی میدان قویق ایچون بر صلاحیتی وارد .

مکتبای مزده علوم دینییه تدریسی تام مناسیله اجرا ایدلیور دیه جک اولور ایسم بونی تسلیمده هیچ بر کیمسه مک تردد ایتمه جکی کوریورم زیرا بعض مأذونین ایله کوروشمک و اعتقادات اسلامیه خصوصنده بر قاج اوافق تفک بحثار اچی و بر مک بوالیم ، الیم اولدینی قدرده وخیم بر حقیقی میدان چیقاریور . طائی بر خیال ، کوزل بر رؤیا درجه سی کچمز اولان بو

ایستدی و اولدیاری بوکوند اعتبار آ راقوب قناعت بخش اوله جق و اعتقادات اسلامیه خصوصنده طلبه مک ایلشوب قالمش اولدینی عقده لری برر برر توضیح ایدمک سورنده معلملرک تلقینانده بولنسی و اجبات اموردندر .

اکر یاگیور ایسم بن بویله کوریورم دیمک ایستیمورم بری چیقوب بونک عکسینی ادعا ایدر و دعواسنی ده دلائل ایله اثبات ایدر ایسه مستریج القلب اولورم . مکتبای مزده علوم دینییه تدریسی اجرا ایدلیور دکل ، اوقونیور فقط چیقانلرک اکثریسی دیندن بی خبر دین برشاهراه قویم و صراط مستقیمدر که : سالکری می درلو آلام و اکداز و هرکونا مصائب و آفادن امین و سلام قلاز . دین حارس امین و نکبای رسد دوربین و بر حیل متیندر . بوکا استناد والتجا ایدنلر هر درلو بلا یای مادیه و مصائب معنویه دن رها و داخل مقام معالی قاب قوسین اولورلر .

اوروپاده موده حکمنه کیرن دینمزلک بسته بسته مملکت شرقیه یی مسئولی اولمغه باشلامش و دینمزلکی عنوان مدینت تلقی ایدن ونیک و بدی تقریقه مقتدر اوله میان کسملر مع التأسف عصر مزده چوغلمغه باشلامشدر

بونک ایچون دیورمکه بر اسلامیتی بالکرت نماز قیاب اوروج طوتمقدن عبارت دیه تلقی ایتمیلمده (معلومات عالییه دینییه) طلبیه القا ایدمک معلملر تدارک ایدم (ولا تقف مایلسک به علم) بو مسامحه کیرانه حاللرمزک بویله تماریسی ، نوالیسی ، دینمزلک بناء علیه اخلاقه پک چوق کسملرک یتشمه سنه سبیت و بره جکدر . بو دین تدریسی اصلاح اولتیدر بو تدریسات تلقین صامت ، تعلیم جامد طرزنده اولمالی بلکه بو طرز بی فائده دن اوزاقلشدیرلملیدر بر از متبصر ، بر از خیر احوال اولان کسملر دن بوکون شوپچاره وطن خاوق ، جدیت اخلاقیه سیله متفکر ، اولانجه مناسیله متین ، متدین و حر آدماری بوله میور . بو حال اسف اشتال ایکی کره ایکی درت ایدر کی اشته میدانده طورریور . سبی نه در دیه سؤال سوربله جق اولور ایسه یقین و قناره قدر دوام ایدن مکتبای مزک تذبذب احوالی ، بیثبات اداره سی جوابی التیرا . .

طرز تدریس و تربیه یی بوکسنتلم علوم دینییه درس لری بر از فضله لشیدرلم دروس سائر به نه اهتمام ایدم بوکون اولاد وطنک اکثریسی بالکاش دوشمنه دن قورنارده لم بونک یکانه مسئولی مکتبای اداره ایدن اللردر هله (طیب یدای و هو مریض) مفهومنه ماصدق اولانلر وار ایسه ایشر بوسبوتون بشقه رنگ کسب ایدرهرنه ایسه مکتبای مزده کی اسابوب تدریسی علی الخصوص تدریسات دینییه یی اوصاف میده ایله توصیفدن اوزاقلشدیرلم الوهیت دینور دینر طلبه مک قلبنده اولانجه معنا ییله بر فکر